

Patyčios – tai įvairus elgesys, kai vaikai žemina, skaudina vieni kitus. Patyčios – tai:

- kabinėjimasis,
- pravardžiavimas,
- erzinimas,
- stumdymas,
- mušimas,
- pinigų atiminėjimas,
- kuprinės, sąsiuvinų ar kitų daiktų atiminėjimas,
- apkalbinėjimas,
- ignoravimas,
- gąsdinimas,
- piktų, erzinančių trupų žinučių ar elektroninių laiškų siuntinėjimas.

Patyčių priežastys gali būti pačios įvairiausios:

- vieni vaikai tyčiojasi iš kitų, nes mano, kad patyčios padarys jį „kietu biču“;
- kiti tyčiojasi, nes nori jaustis stipresni;
- vaikai gali tyčiotis ir dėl to, kad patys kažkada yra patyrę patyčias ir nori šitaip „atsilyginti“;
- gal tas, kuris tyčiojasi, tiesiog jaučiasi labai blogai ir taip mėgina pasijusti geriau?..
- tiesiog niekas besityčiojančių vaikų nepamoko, nepasako jiems, kad patyčios yra netinkamas ir labai nedraugiškas elgesys.

Patyčių taikiniu gali tapti bet kas, paprastai besityčiojantys vaikai pasirenka vieną, į kurį ir nukreipia savo pyktį ir agresiją. Į ką pirmiausia atkreipia dėmesį vaikai, skriaudžiantys kitus? Tai:

- **Išskirtinumas**: neretai tyčiotis pradeda pabrėžiant kokį nors vaiko skirtingumą, pavyzdžiui, kūno sudėjimą, plaukų spalvą, drabužius ar ką nors kita.
- **Bejėgiškumas**: patyčių tikslas yra įskaudinti, pažeminti kitą vaiką..
- **Vienišumas**: kur kas kebliau žeminti vaiką, kuris nėra vienišas, turi draugų, kurie jį palaiko, su juo leidžia laiką. Todėl neretai patyčių taikiniu tampa vieniši vaikai.

Besityčiojantiems vaikams atrodo, kad vienišo vaiko niekas negali apginti – todėl jį paprasta išgąsdinti bei nuliūdinti.

Vaikų vaidmenys patyčių situacijose:

Taikinys – vaikas, kuris kenčia nuo patyčių. Vaikas, patiriantis patyčias, dažnai gali būti labai liūdnas ir vienišas dėl patiriamų patyčių.

Skriaudėjas – tai neretai vaikas, esantis klasės lyderiu, bet nebūtinai. Tai vaikas, kuris sumano ir pradeda tyčiotis iš kito vaiko, taip pat stengiasi įtraukti ir kitus.

Stebėtojai, palaikantys skriaudėją, – tai gali būti visa grupelė vaikų, kurie patys patyčių gal ir nepradeda, bet jei kas pradeda tyčiotis – prisijungia prie skriaudėjo, palaiko jį.

Neutralūs stebėtojai – tai vaikai, kurie tikrai stebi, kas vyksta. Stengiasi išlikti nuošalyje ir, jeigu jo asmeniškai tai neliečia, stengiasi niekaip neįsivelti.

Nors kiekvienas vaikas gali užimti skirtingą vietą patyčių situacijoje, svarbu žinoti vieną dalyką – kiekvienas vaidmuo reiškia dalyvavimą patyčiose.

KAIP PADĖTI SAVO VAIKUI NUGALĖTI PATYČIAS?

- Tinkamai reaguokite į situaciją.
- Išgirskite vaiką. Kantriai išklausykite savo vaiką, leiskite jam kalbėti, neskubinkite, netardykite, tiesiog stenkitės išgirsti, ką jis nori Jums pasakyti.
- Pagirkite vaiką už drąsą ir atvirumą, pasidžiaukite, kad Jumis pasitiki.
- Pasikalbėkite su vaiku.
- Sudarykite veiksmų planą. Kai situacija Jums paaiškėja, pasitarkite su vaiku, kaip elgsitės toliau. Aptarkite aplinkybes, kurių metu Jūsų vaiką užklumpa smurtautojas, kartu pagalvokite, kaip vaikas galėtų tų situacijų išvengti, kas galėtų jam padėti. Sudarykite žmonių, kurie galėtų ateiti jam į pagalbą, sąrašą.

Pagalbos galite kreiptis į psichologinę pagalbos tarnybą „Vaikų

VILNIAUS LOPŠELIS-DARŽELIS “SPYGLIUKAS”

PATYČIOS TARP VAIKŲ...

ĮVEIK PATYČIAS

Parengė direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Irutė Budrikienė

2021 m.